

Студент 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ТЕХНОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА СКЛЯНОЇ ГАЛУЗІ

Анотація. Розроблено технологію аналізу для визначення фінансової безпеки підприємства. Проаналізовано існуючі методики для вирішення даного питання та визначено методику, яка найбільшою мірою надає об'єктивну, всебічну та максимально повну оцінку фінансової безпеки підприємства скляної галузі.

Аннотация. Разработана технология анализа для определения финансовой безопасности предприятия. Проанализированы существующие методики для решения данного вопроса и определена методика, которая в наибольшей степени предоставляет объективную, всестороннюю и максимально полную оценку финансовой безопасности предприятия стекольной отрасли.

Annotation. A technology of the analysis used to determine the company financial security was developed. Current methods were analysed and a methodology that is best suited to provide objective, comprehensive and most complete assessment of the financial security of a glass industry company was identified.

Ключові слова: фінансова безпека підприємства, фінансова стійкість, методичні підходи, індикатори, бальна оцінка.

Оцінка фінансової безпеки підприємства є необхідною складовою забезпечення фінансового розвитку, особливо в умовах невизначеності сьогодення. На підставі аналізу фінансової безпеки підприємства після етапу планування працівники фірми можуть побачити реальну картину розвитку суб'єкта господарювання, здійснити подальше планування та прогнозування на підприємстві. Методика оцінювання рівня фінансової безпеки підприємств в Україні не знайшла на сьогодні єдиної точки зору, тому й досі залишається дискусійним питанням на шляху до забезпечення фінансової безпеки підприємств.

На сьогоднішній день виділені такі підходи до оцінки рівня фінансової безпеки підприємства:

- 1) індикаторний (порівняння фактичних значень показників фінансової безпеки з пороговими значеннями індикаторів її рівня);
- 2) ресурсно-функціональний:
оцінка стану фінансової безпеки на основі оцінки рівня використання фінансових ресурсів за спеціальними критеріями;
оцінка рівня виконання функцій – забезпечення високої фінансової ефективності діяльності підприємства, його фінансової усталеності та незалежності;
- 3) на основі використання критерію "мінімум сукупного збитку, який наноситься безпеці";
- 4) виходячи з достатності оборотних коштів (власних і позикових) для здійснення виробничо-збутової діяльності [1].

Аналіз цих підходів до вирішення проблем фінансової безпеки підприємства дав змогу виділити значну кількість науковців, які вважають, що оцінювання фінансової безпеки підприємства не повинно обмежуватись аналізом фінансового стану підприємств. До них можна віднести Епіфанова А. О., Папехіна Р. С., Каркавчука В. В., Кракос Ю. Б., Разгон Р. О. та ін.

Методи оцінювання фінансової безпеки підприємства залежать від конкретного змісту, що вкладається в саме поняття фінансова безпека підприємства.

Зміст фінансової безпеки підприємства полягає в здатності підприємства самостійно розробляти і здійснювати фінансову стратегію відповідно до цілей загальної стратегії в умовах невизначеного і конкурентного середовища. Відповідно до наведеного визначення поняття "фінансова безпека підприємства", слід проаналізувати методики оцінювання фінансової безпеки підприємств та здатність їх гарантувати головні умови цієї безпеки. Таких методик існує велика кількість, але жодна з них не дає максимально повної оцінки рівню фінансової безпеки підприємства. Однак проведення аналізу можна здійснювати на основі структурно-логічної схеми, яка визначає чітку послідовність дій (рисунок).

Оцінювання фінансової безпеки підприємства необхідно почати з розрахунку значень множини показників, які дадуть змогу зробити висновок стосовно стану безпеки підприємства та його платоспроможності.

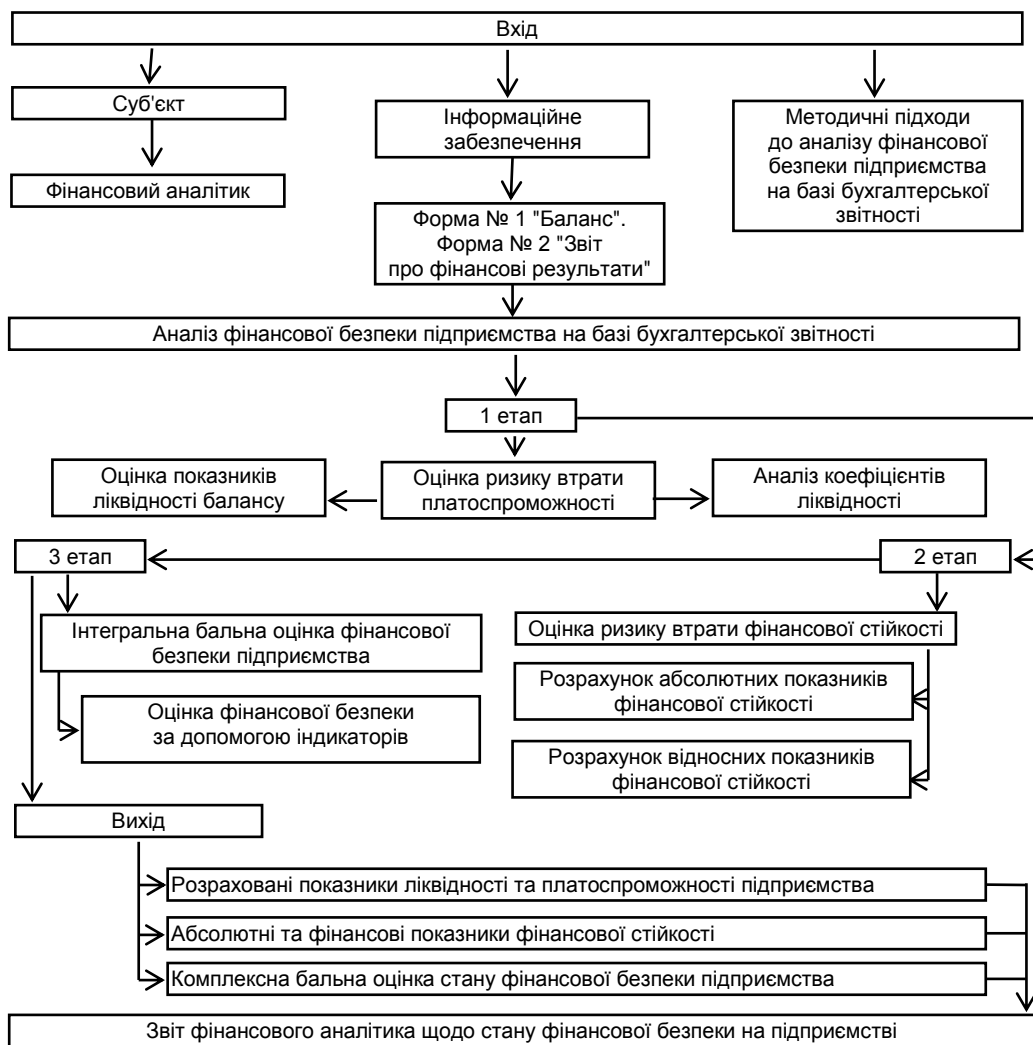

Рис. Структурно-логічна схема процедури аналізу ФБП (розроблено автором на базі [1])

Для вирішення даного питання найбільш оптимальним і об'єктивним є визначення ліквідності та типу фінансової стійкості підприємства.

Після визначення типу фінансової стійкості (умови функціонування підприємства), можна розпочинати давати оцінку фінансового забезпечення підприємства, тобто оцінювати його залежність від зовнішніх та внутрішніх факторів, які на нього впливають.

У ході аналізу підходів формування системи індикаторів фінансової безпеки підприємства можна дійти до висновку, що найбільш повною та загальною, яка враховує найпоширеніші погляди інших дослідників, є система фінансових показників та їх граничних значень, яку запропонував Р. Папехін (таблиця) [2].

Дана методика складена на основі показників фінансової стійкості, рентабельності та інших показників, які характеризують та дають оцінку рівню фінансової безпеки підприємства.

Таблиця

Індикатори фінансової безпеки підприємства

Показники	Порогове значення	Примітки
1	2	3
Коефіцієнт покриття (обігові кошти / / короткотермінові зобов'язання)	1,0	Значення показника повинно бути не менше, ніж порогового
Коефіцієнт автономії (власний капітал / / валюта балансу)	0,3	Значення показника повинно бути не менше, ніж порогового

1	2	3
Рівень фінансового левириджа (довготермінові зобов'язання / власний капітал)	3,0	Значення показника повинно бути не більше, ніж порогового
Коефіцієнт забезпеченості відсотків до сплати (прибуток до сплати відсотків і податків / відсотки до сплати)	3,0	Значення показника повинно бути не менше, ніж порогового
Рентабельність активів (чистий прибуток / валюта балансу)	Індекс інфляції	Значення показника повинно бути не менше, ніж порогового
Рентабельність власного капіталу (чистий прибуток / власний капітал)	15 %	Значення показника повинно бути не менше, ніж порогового
Середньозважена вартість капіталу (WACC)	Рентабельність інвестицій	Значення показника повинно бути не менше, ніж порогового
Показник розвитку компанії (відношення валових інвестицій до амортизаційних відрахувань)	1,0	Значення показника повинно бути не менше, ніж порогового
Тимчасова структура кредитів	Кредити терміном до року < 30 %; кредити терміном понад рік < 70 %	Значення показника повинно бути не менше, ніж порогового
Показники диверсифікації: диверсифікація покупців (частка у виторгу одного покупця); диверсифікація постачальників (частка у виторгу одного постачальника)	10 %	Значення показника повинно бути не більше, ніж порогового
Темпи зростання прибутку, реалізації продукції, активів	Темпи зростання прибутку > темпів зростання реалізації продукції > темпів зростання активів	
Співвідношення обіговості дебіторської і кредиторської заборгованостей	Період обігу дебіторської заборгованості > період обігу кредиторської заборгованості	

На підставі означених показників можна виділити п'ять рівнів фінансової сталості та відповідно п'ять рівнів фінансової безпеки:

1) абсолютна фінансова сталість та абсолютна фінансова безпека – підприємству достатньо власних оборотних засобів для функціонування;

2) нормальна фінансова сталість та нормальна фінансова безпека – підприємству практично достатньо власних оборотних засобів;

3) нестійкий фінансовий стан і нестійкий рівень безпеки – підприємству недостатньо власних оборотних засобів, також воно залучає середньострокові та довгострокові позики і кредити;

4) критичний фінансовий стан і критичний рівень безпеки – підприємство окрім середньострокових та довгострокових позик і кредитів, залучає короткострокові;

5) кризовий фінансовий стан і кризовий рівень безпеки – підприємство не може забезпечити фінансування своєї діяльності ані власними, ані залученими засобами [3].

Оцінка фінансової безпеки підприємства передбачає, перш за все, ідентифікацію його фінансового стану. У світовій практиці вже накопичений достатній досвід інтегральної оцінки фінансового стану підприємств. Для цих цілей кожному первинному фінансовому показнику приписується деякий фінансовий коефіцієнт [4].

Отже, на сьогодні проблема створення методики, використання якої забезпечувало б об'єктивну, всебічну та максимально повну оцінку фінансової безпеки підприємства, залишається невирішеною, але дослідивши методики різних науковців, можна зробити висновок, що методика, яка надає найбільш повну оцінку фінансовій безпеці та яка може бути застосована для мити функціонуючих підприємств є системою фінансових показників та їх граничних значень, яку запропонував Р. Папехін.

Наук. керівн. Журавльова І. В.

Література: 1. Фінансова безпека підприємства : навч. посібн. / Т. Б. Кузенко, Л. С. Мартюшева, О. В. Грачов та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 300 с. 2. Папехін Р. С. Фактори фінансової устойчивости и безопасности предприятия : автореф. дис. / Р. С. Папехин. – Волгоград, 2007. – 21 с. 3. Ареф'єва О. В. Економічні основи

формування фінансової складової економічної безпеки / О. В. Ареф'єва // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 1. – 2009. – С. 98–103. 4. Іванілов О. С. Методи та чинники оцінки фінансової складової економічної безпеки підприємства / О. С. Іванілов // Мат-ли наук.-практ. конф. Харків, 11 квітня 2009 р. – Х. : ХНУВС, 2009. – 324 с.

УДК 658.14/.17-026.564

Король Т. Р.

Студент 4 курсу
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто сутність фінансової стійкості підприємства. Узагальнено і систематизовано методи аналізу та оцінювання фінансової стійкості підприємства. Наведено і розглянуто методи оцінки фінансової стійкості, а саме відносні та абсолютні показники.

Аннотация. Рассмотрена сущность финансовой устойчивости предприятия. Систематизированы и обобщены методы анализа и оценки финансовой устойчивости предприятия. Приведены и рассмотрены методы оценки финансовой устойчивости, а именно относительные и абсолютные показатели.

Annotation. The article examines the nature of financial viability of a company. Methods of analysis and assessment of financial viability were generalized and systematized. Methods for assessing financial stability in particular relative and absolute indicators are presented and discussed.

Ключові слова: фінансова стійкість, фінансовий стан, абсолютні та відносні показники фінансової стійкості, методи аналізу й оцінки фінансової стійкості підприємства.

Фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов ефективної роботи, розвитку й забезпечення високого рівня конкурентоспроможності підприємства. Фінансова стійкість підприємства характеризує ефективність операційного, інвестиційного і фінансового розвитку, відображає здатність підприємства відповідати за своїми боргами й зобов'язаннями. Найчастіше фінансово стійкі підприємства мають переваги над іншими підприємствами цієї ж галузі у виборі постачальників, підборі кваліфікованих кадрів та залученні інвестицій.

Останніми роками питання оцінки фінансової стійкості підприємства висвітлювали у своїх працях такі вітчизняні науковці, як: Білик М. Д., Бланк І. О., Крамаренко Г. О., Коробов М. Я., Кизим Н. А., Мамонтова Н. А., Невмержицька Н. Ю., Павловська О. В., Притуляк Н. М., Ткаченко Н. В., Савицька Г. В., Тарасенко Н. В., Орехова К. В., Цал-Цалко Ю. С., Шабліста Л. М., Шірінян Л. В. та ін. [1, с. 107]. Дослідниками цієї проблематики переважно робиться висновок щодо обрання методики аналізу фінансової стійкості підприємства, яка б забезпечувала найоб'єктивніші результати аналізу діяльності підприємства.

Вагомий внесок у розробку методологічних і методичних підходів до оцінювання фінансової стійкості підприємства зробили такі російські вчені, як: Абрютіна М. С., Ковальов В. В., Макаре'єва В. І., Родіонова В. М., Сисоева Р. С., Федотова М. А., Шеремет А. Д. та ін. [1].

Метою дослідження є розкриття змістових параметрів фінансової стійкості сучасних підприємств, узагальнення та систематизація методичних підходів до її аналізу та оцінювання.

Фінансова стійкість підприємства визнається найголовнішою характеристикою фінансового стану і фінансової рівноваги будь-якої економічної системи [2]. Мамонтова Н. А. стверджує, що фінансова стійкість – це такий стан підприємства, за якого забезпечується стабільна фінансова діяльність, постійне перевищення доходів над витратами, вільний обіг грошових коштів, ефективне управління фінансовими ресурсами, безперервний процес виробництва і реалізації продукції, розширення й оновлення виробництва [3]. Павловська О. В., Притуляк Н. М. і Невмержицька Н. Ю. розглядають фінансову стійкість із позиції спроможності підприємства за рахунок власних коштів забезпечувати запаси і витрати, не допускати невиправданої дебіторської і кредиторської заборгованості та своєчасно розраховуватися за зобов'язаннями [4, с. 189]. Шабліста Л. М. стверджує,